

Onderzoek: 'de meerwaarde van arbeidszorg'

1 Context en doelstellingen

Hoe belangrijk is de methodiek en werkvorm arbeidszorg voor de mensen die er werken, voor onze samenleving en onze arbeidsmarkt? Wat maakt Arbeidszorg als werkvorm uniek? Wat zijn de succesfactoren om werkelijk activerend te zijn voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?

Via een studieopdracht gaat POM West-Vlaanderen in de komende twee jaar bovenstaande stellingen rond 'de meerwaarde van arbeidszorg' wetenschappelijk onderbouwen. De Provincie West-Vlaanderen ziet arbeidszorg als het sluitstuk binnen een flexibele en inclusieve arbeidsmarkt, en wil hier in de komende jaren ook verder op inzetten.

2 Algemene informatie

Waar	De ruimtelijke scope van het onderzoek is West-Vlaanderen
Wie	We stuurden het bestek in december 2019 uit naar zes kennisinstellingen via de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking. De opdracht werd toegewezen aan UCLL expertisecentrum Smart Organisations : Projectleiders: Dr. Eva Wuyts, junior researcher Stijn Custers, Dr. Lotte Ovaere (supervisie: Ilse Van den Berckt)
Wat	We meten de: <ol style="list-style-type: none"> 1. impact van arbeidszorg op de sociale inclusie van de doelgroepmedewerker en op de participatie aan de arbeidsmarkt. 2. financieel-economische impact van arbeidszorg.
Wanneer	02/2020 - 06/2022

3 Inhoud

De studie omvat 5 onderzoeksvragen:

1. Wat maakt arbeidszorg uniek, vandaag en in de toekomst?
2. Het psychosociaal welbevinden van de doelgroepmedewerker in arbeidszorg
3. Bewegingen op de participatieladder
4. SROI – wat levert arbeidszorg op aan de maatschappij?
5. Audit – hoe kan een arbeidszorginitiatief zo optimaal mogelijk activeren?

Hieronder vindt u een korte beschrijving van elk van de vijf onderzoeksvragen.

3.1 ONDERZOEKSVRAAG 1: Wat maakt arbeidszorg zo uniek?

Eerst en vooral wil de opdrachtgever weten **wat de methodiek van Arbeidszorg zo uniek maakt?** Waar maakt arbeidszorg het **verschil** met andere activeringsinstrumenten? Wat zijn nu de succesfactoren van arbeidszorg zodat de beoogde effecten ook bereikt kunnen worden?

Verwachte output? Een **breed gedragen Theory of Change (TOC)**, aangevuld met een verhalende tekst en een animatievideo. Hoe kan arbeidszorg ook anno 2050 het verschil blijven maken in het werken met een zeer ruime doelgroep van personen die niet, niet meer of nog niet ingeschakeld kunnen worden in de bezoldigde arbeidsmarkt, maar wel hun steentje willen bijdragen aan de brede economische realiteit?

3.2 ONDERZOEKSVRAAG 2: Verhoogt de methodiek arbeidszorg het psychosociaal welbevinden van zijn doelgroepmedewerkers?

Verhoogt de methodiek arbeidszorg het psychosociaal welbevinden van zijn doelgroepmedewerkers? Heeft de methodiek arbeidszorg een **positief effect op de sociale inclusie en de maatschappelijke participatie** van de personen die er een beroep op doen? Participeren zij met andere woorden meer aan de samenleving dankzij hun (onbezoldigde) arbeidsmatige activiteiten binnen arbeidszorg?

De opdrachtgever streeft naar een **geaggregeerde kwalitatieve meting** van de evolutie van de individuele levenskwaliteit van de doelgroepmedewerkers binnen arbeidszorg over de periode van anderhalf jaar. POM West-Vlaanderen organiseert een opleiding voor de arbeidszorginitiatieven op 18/05/2020 waarbij UCLL een beknopte en praktische tool toelicht. De arbeidszorginitiatieven krijgen een vragenlijst, die ze drie keer (gedurende het project) bij hun doelgroepmedewerkers moeten afnemen. We streven naar min. 20 deelnemende arbeidszorginitiatieven. Het door UCLL ontwikkelde instrument 'Kwaliteit van Bestaan'¹⁾ wordt gebruikt als basis voor de vragenlijst.

3.3 ONDERZOEKSVRAAG 3 - Wordt niet extern uitbesteed.

De resultaten hiervan zijn echter relevant voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 5. De resultaten worden daarom ter beschikking gesteld van UCLL om onderzoeksvraag 5 tot een goed einde te brengen.

Leidt het onbezoldigd deelnemen aan arbeidsmatige activiteiten onder zorgbegeleiding tot een hogere economische rendabiliteit en dus tot stroomopwaartse bewegingen op de participatieladder?

Hier wil de opdrachtgever het belang van arbeidszorg op trede 3 en trede 4 aantonen voor de arbeidsmarkt inzake doorstroom van onderbenut talent. Vzw STAM neemt deze onderzoeksvraag op (ook de arbeidszorginitiatieven, via het registratiesysteem). De opdracht omvat het verzamelen en monitoren van zowel de doorstroomcijfers als de bewegingen op de participatieladder. Deze jaarcijfers worden door STAM ter beschikking gesteld aan de UCLL. STAM vzw brengt de arbeidszorgorganisaties in 2020 op de hoogte van het feit dat hun resultaten gebruikt worden in kader van dit onderzoek.

¹⁾ Het instrument werd ontwikkeld binnen het PWO SIM project, het PWO-onderzoeksproject rond sociale impactmeting in de sociale economie.

3.4 ONDERZOEKSVRAAG 4 - Wat is de opbrengst voor de maatschappij wanneer een individu via arbeidszorg begeleid en ondersteund wordt? Dit in vergelijking met wanneer dit niet het geval zou zijn.

Wat is de **opbrengst voor de maatschappij wanneer een individu via arbeidszorg begeleid en ondersteund wordt? Dit in vergelijking met wanneer dit niet het geval zou zijn.** Waar realiseert arbeidszorg met zijn methodiek en aanpak financiële voordelen voor de maatschappij? Wat is de financieel-economische impact van arbeidszorg op de maatschappij?

Intuïtief voelt men de positieve effecten van arbeidszorg aan. Mensen die via arbeidszorg terug participeren aan de samenleving zitten vaak minder thuis met ziekte, hervallen minder in hun ziekte, hebben een betere mentale gezondheid ... Deze intuïtief positieve effecten zijn moeilijk vast te stellen en hard te maken.

Hier beoogt de POM een kwantitatieve meting/berekening:

- toegespitst op een voldoende groot aantal arbeidszorgmedewerkers binnen West-Vlaanderen, en
- toegespitst op de arbeidszorginitiatieven zelf.

Wat is de impact van de organisatie van arbeidszorginitiatieven op de maatschappij rond het aanbieden van arbeidsmatige activiteiten onder zorgbegeleiding?

3.5 ONDERZOEKSVRAAG 5 - Activeren onze West-Vlaamse arbeidszorginitiatieven hun doelgroepmedewerkers optimaal?

Uit het recent afgelopen ESF-project Activering (ACTi-Vering: een kwalitatief onderzoek naar het optimaal en op maat activeren van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2017-2019) is gebleken dat er **vijf basisvoorwaarden zijn tot 'optimaal activeren op maat'**. Via de binnen het ESF-project ontwikkelde audit tool kan de al dan niet aanwezigheid van deze vijf basisvoorwaarden afgetoetst worden binnen elke organisatie. POM West-Vlaanderen wil dus een validatie van deze vijf basisvoorwaarden van de West-Vlaamse arbeidszorginitiatieven. Deze validatie wordt getoetst aan de doorstroomcijfers (te bezorgen aan de opdrachtnemer).

De bedoeling is om deze toetsing twee keer in de periode van 2020-2021 bij elke organisatie laten uitvoeren. De opdrachtgever beoogt hier een kwantitatieve meting van alle 34 arbeidszorginitiatieven op deze vijf minimale basisvoorwaarden. De opdrachtgever opteert om hiervoor de activeringsAUDIT²⁾ te gebruiken. Het voorstel is dat de West-Vlaamse arbeidszorginitiatieven deze audit bij elkaar afnemen, samen met de coördinator van STAM vzw. De bedoeling is dat elke coördinator van een arbeidszorginitiatief de audit-opleiding volgt. Nadien duiden we de coördinator aan als onafhankelijke/objectieve auditor van een ander arbeidszorginitiatief. De opleidingen vinden plaats op 8 en 10 september 2020. Hier beoogt de opdrachtgever een cijfermatige analyse (hoeveel arbeidszorginitiatieven voldoen aan alle vijf de basiscriteria tot optimaal activeren, hoeveel niet ...) en een eindverslag met de bevindingen.

4 Vragen of meer informatie?

Ilse Van Houtteghem, POM West-Vlaanderen

E: ilse.van_houtteghem@pomwvl.be - T 0495/54 39 44

² ACTi-Vering: een kwalitatief onderzoek naar het optimaal en op maat activeren van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2017-2019 heeft een instrument ontwikkeld om een inschatting te maken in welke mate organisaties de vijf basisvoorwaarden, die tijdens het onderzoek werden gedetecteerd, toepast binnen de eigen werking. Ook de interactie tussen de doelgroepmedewerker, de begeleiding en de organisatie wordt met dit instrument in kaart gebracht. Doel is om het potentieel van een organisatie te optimaliseren om de doelgroep individueel zo optimaal mogelijk te activeren. Het ESF-dossier ACTi-Vering concludeert dat een hoger sociaal welbevinden leidt tot een hogere maat van activering. De opdrachtgever ziet deze conclusie graag gevalideerd over de West-Vlaamse arbeidszorginitiatieven.